

שירים אסורים – כתיבת מאמר טיעון

שחר פרץ

9 באוקטובר 2024

QUESTION.....(1)

שירים רבים שמילותיהם או תוכנם נדמו כפוגעים בערכים, צנזרו במהלך השנים. יש המתנגדים להשתקה מסוג זה, ואילו אחרים רואים בה מהלך שעשוי להיות חיובי. כתבו מאמר טיעון, ובו הביעו את עמדתכם בעניין זה ונמקו אותה. תוכלו להשתמש במאמרים ובקטעים שהקראנו. כתבו בהיקף של כ-200 מילים.

ANSWER.....(2)

במהלך השנים, שירים רבים שמילותיהם או תוכנם נדמו כפוגעים בערכים צנזרו. אך, צנזורה שכזו מסוכנת והרסנית לחברה. צנזורה, לאורך ההיסטוריה, הוכיחה את עצמה ככלי שפועלו בעיקר רע, וקשה להביא ראיות מן העבר התומכות בה.

ראשית כל, כאשר מצנזרים דעה, בשיר או בטקסט, מניחים כי על הידע הזה לא להיות נגיש בקלות לדורות הבאים. דוגמה למקרה בו זה נעשה הוא שלטון מאו בסין – מאו השמיד כל זכר לתרבות המערבית, ובפרט את שירה ומנגינותיה. הוא ניעזר בקונצנזוס שהיה באותה התקופה לפיו התרבות המערבית חודרנית ופועלה בסין שלילי. עשרות שנים לאחר מותו, המוזיקה הקלאסית המערבית של המאה ה-19-20 מוכרת ומושמעת ברחבי סין עוד יותר מבמערב – לאחר שניגונה היה מצונזר במשך כעשור. אי אפשר להכחיש, שגם ערכי המוסר ודעותינו שלנו עתידים להשתנות, ואין ביכולתנו להניח הנחה שכזו. זו החשיבות של חופש הביטוי.

שנית, מהטקסט המצונזר אנו יכולים ללמוד ולהשתפר. מרבית מהמאורעות השליליים בהיסטוריה נובעים מטבע האדם ואופיו – על-כן, מובטח שיחזרו אם לא נזכור את שקרה ונמנע זאת. ניתן כדוגמה את האידיאולוגיה הנאצית, שסחפה עשרות מיליוני אנשים, וכאשר החל רצח היהודים – נדמה היה כדבר של מה בכך, חלק מהתנועה החזקה שאנשים מטבעם נטו אחריה מהיותה כזו. אם לא נלמד אירועים אלו, ונדע להמנע מהם, שואה שנייה עתידה להופיע. באופן זה, חובה עלינו להכיר את הטקסטיים והשירים, הסקסיסטים, הגזעניים, תעמולתיים ומה לא – שהיו מצויים (ועודנם) בשירים לאורכה ולרוחבה של ההיסטוריה.

כאשר "מחדשים" ו"מעדכנים" שירים, שקול הדבר למחיקת תוכנים הישן. קחו לדוגמה של השיר המוכר "השמלה הסגולה" של התרנגולים. שמלה, שלמעשה הייתה צהובה במקור. אומנם לא היה בכוונתם להעלים את הגרסה הישנה, אבל במצאות היא שכן קרה – זאת גם עתיד לקרות לגרסה ה"מעודכנת" של שיר הפריכה שהושרה בספטיגל, בעבורה הדור הנוכחי יכיר אותו בגרסת הפסטיגל, ולא בצורת המקור. איז, עדכון שכזה, כמוהו כצנזור.

ניתן לטעון, ששירים אלו פודעים במחרובותיהם של הדור הצעיר, שבגיל 9 לא לומד עדיין לחשוב באופן ביקורתי. אך טיעון זה אינו אפילו קשור – לא טענתי, שאותו הילד צריך לשמוע שירים של סטטיק ובן-אל מחבריו, במסיבה, או במקום מזדמן אחר. השירים יכולים להיוותר לא מצונזרים אך עדיין לא יחשף אליהם. כן טענתי, שצריך ללמד אותם אותם (או את דומיהם), להציג לו את הבעיות שבהם, לתת לו לגבש את דעתו על בסיס המידע שניתן לו, להשאיר את השיר פתוח לעיון עתידי; בספרות, ברדיו מפעם לפעם, או בבית הספר.

לסיכום, דעתי היא כי צנזורה כוללת תביא חורבן על התרבות ועל הדמוקרטיה, וגם לצנזור קל השלכות הרסניות. ההיסטוריה תומכת בכך. "עדכון" של שירים מוביל למחיקת העבר, וככזה, ננסה להמנע ממנו. אוסיף ואומר שיש ללמד ילדים לחשוב באופן ביקורתי ולקבל החלטות בעצמם, במקום להחליט בעבורם מה ישמעו, מה תהיה דעתם. מה טוב, ומה רע.